

KAINA JO:

metams 8 šil. (\$2).
pusmečiui 4 šil. (\$1).
3 mėnesiams 2 šil. (50 c.).

Pagarsinimai 6 penai už ketvir-
ainį colį, arba sulig sutarties.

Puiki spaustuvė darbams atlikti.
Knygų sandėlis!

„Išėivių Draugas“
281 Eglinton Str., Glasgow.

M. Mažvydas
Biblioteka

IŠEIVIŲ DRAUGAS

Lithuanian Weekly newspaper
Published every Saturday by
Lithuanian R. C. Associa-
tion of Labour. Subscriptions

Yearly 8 sh; halfyearly 4
sh. Advertisements 6 d. per
square inch.

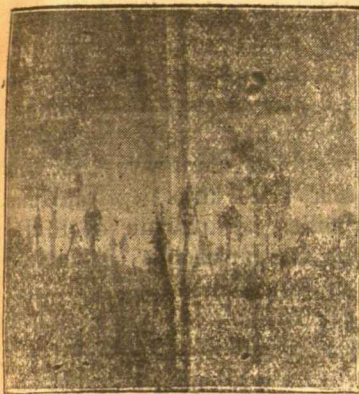
„IŠEIVIŲ DRAUGAS“
281 Eglinton Street, Glasgow

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKŲ Š. JUOZAPO SAJUNGOS

No. 26 (222 metai V)

29 Birželio 1918 m.

Atskiras ekz. 2 penai

Ar turite
gražią lietu-
višką atvir-
laiškių?

Ar puošia
Tamstos kam-
barį M. K.
Čiurlionies pa-
veikslai?

Ar matei,
kaip Lietuva
atrodo?

Kviečiame pirktis ir platinti lietuviškus atvirlaiš-
kius, naujai išleistus karo imtinių lietuvių naudai. Draug-
gijas ir atskirus žmones kviečiamės talkon nelengvo mu-
sų darbo dirbti: ypač pasunkėjusio dabar, kada nutru-
ko santykiai su lietuviais, gyvenančiais Rusijoje. Prašo-
me apsiimti pardavinėti mūsų leidinius, kurių kabežiu-
rint bus nusiusta, pareikalavus, drauge su sąlygomis.

1. Musų belaisviai Vokietijoje. 2. Karas Lietu-
voje. 3. Senovės mūsų veikėjai. 4. Dabarties mūsų
veikėjai. 5. Vilniaus miesto vaizdai. Kaunas ir kt. 6.
Mažoji Lietuva. 7. M. K. Čiurlionies ir kt. paveikslai.
Didelio formato ant storo poperio XXX. fotografuo-
ti M. K. Čiurlionies paveikslai.

Adresas: *Lietuvių Skyrius prie Danų
Raudono Kryžiaus Kopengagoj. Danish Red
Cross, Lithuanian Section, Copenhagen. Dan-
mark.* arba: *Box 214. Copenhagen. Danmark*
Liet. Centro Įgaliotinis Kopengagoj.

Nuo Adminstracijos.

Gerbiamieji skaitytojai, malonėkite at-
naujinti savo pusmetines prienumeratas, ku-
riom yra pasibaigęs pusmečio laikraščio siun-
tinėjimas. Teipgi „Išėivių Draugo“ agentai,
kuopos ir atskiri platintojai malonėkite veikiai
atsilyginti už šį pusmetį, nes mums reikalinga
sutvarkyti pusmetinis rokundas, knygų vadi-
mas ir atskaita. Malonėkite pasiskubinti. Dar
kartą prašome: siųsdami pinigus nerašykite
nieko ant taip vadinamo: British Postal Order,
nes ne vietoj daugelis prirašo Co; „Susaidzių“
ir kitokų užvardinimų, ką labai sunkina admi-
nistracijai pinigų išgavimą. Siųsdami prienu-
meratas ar mainindami adresus, nepamirškite
visados priduoti seną adresą, koku buvo siun-
čiamas laikraštis, su vardu, pavarde ir aiškiu
nauju adresu. Prienumeratos pinigus, ar šiaip
kokius užsakymus visados siųskite į „Iš. Dr.“
administraciją, nes šiaip kam pridavus tankiau-
siai pavėlina priduoti, arba užmiršta ir per tai
įvyksta klaidos. „Iš. Dr.“ Adm. J. V.

Caro Brolis Isztruko.

Pranešama, jog caro brolis Mykolas, tas
pats kuris buvo manoma išrinkti Rusijos re-
gentu (rėdytojum) iki užaugsiant Aleksijui, da-
bar esą pabėgęs iš Uralo kalnų. Berods, daug
paskalų apie caro šeiminą ir sunku teisybę su-
gauti.

Jonas Laucius.

POEMA. (Tąsa)

(DAINA VI)

XX

Be Dievo Apveizdos-žmogus
Pats sau gamina savo dalį:

Ką pelnijo-to nė Dangus
Iš jo išplėsti jau negali.

Taip mansto Jonas. Betgi jis
Lig kad prijausdamas nelaimę
Gan tankiai jaučia keistą baimę,
Jam neretai sapnuojas vis:
Prie karsto motina sena
Ir bėganti nuo jo Ona...

XXI

Kiek kartų sapnas jau sapnuotas—
Bet laiks nuo laiko, kaž kodėl,
Į naują rubą įvyniotas—
Tečiaus tas pats-sugrižta vėl.

Jug ir matušė tebgyvena,
Tad kam vaidinasi lenta?..
Kodėl Dubysa, it ne ta,
Kraujais aptekusi sriuvena?..

Kodėl jam rodos, buk Lietuva,
Onytė, turtai—viskas žuva?..

Jono Sapnai.

1.

*Visur nors akį durk-tamsu
Jis pats lig jaučia, lig nejaučia,
Jo širdžiai kaž kodėl baisu,
Gamtoj audra, jam rodos, siaučia,
Dangus lig maišos su žeme,
Ir viską vėjas neša, rauna,
Ir tarp žaibų perkunas griaua,
Ir sumišime jis tame*

Savos Onytės pasigenda,
Nors jiesko-visgi nesuranda.

2.

*Išbėgęs klausiasi žmonių,
Bet još ir ten negali rasti,
Todėl maldauja giminių
Užpiltą duobę jam atkasti.
Ji atkasta, Tečiaus tik, štai,
Duobėj Onytė jų nelaukia,
Bet tarp bangų Dubysoj plaukia
Ir gali žuti kaip matai.*

Jis paskui još Dubyson šoka,
Meginą plaukti, bet nemoka.

3.

—Palauk, Onytė!—Jonas šaukia,
Bet ji jam nyksta iš akių.
Neradęs jos ženklų jokių
Jis vienas jau prie kranto plaukia.
Ant puikiai žydinčių krantų
Vos-vos užkuopęs vargšas mato:
Kaiminai, grabą iš lentų
Sukalę, juodą kryžių stato.
Ir rupi Jonui—kas tenai
Prie kryžiaus ipsis amžinai.

4.

Jisai artyn. Nuo kryžiaus Dievas
Ranka grumoją: „Nu-nu-nu!“
O ant žolynų kruvinų
Sukritęs guli Jono tėvas!..
Laukos žolė, atkrantių krumai
Sruvena kruvinais klanais,
Gi iš namučių ruksta dumai
Ir viskas virsta pelenais.
Meginą jis nuversti Dievą
Ir atgaivinti savo tėva...

5.

Ir mato Jonas: kryžius drutas,
Gi jam pritrūksta jau spekų,
O dar nuo ažuolo šakų
Jam ant krutinės šoka liutas!..
Pagriebęs kirvį kaip matai
Su liutu Jonas drąsiai ritas,
Bet vos tą įveikia—jau štai
Iš ažuolino puola kitas.
Skubiai jisai į duobę lenda,
O ten močiutę savo randa.

6.

Ranka į jį senutė moja,
*Pačiai jai, rodos, ir skaudu,
Ir neapsakomai graudu,
Bet ji visvien ruščiai grumoją:
—Suneli, ką gi padarei?
Dabar gal balsą mano girdi,
Bet kam tiems žodžiams uždarei
Tada jaunutę savo širdį?..
Jau negaliu tavęs mylėti,
Nė nebesitikiu regėti.*

7.

*Atmink, jei Dievą tik atmesi,
Nors kaž ką pelnyti pavyks,
Sau laimės niekad nesurasi,
Ir tas ką pelnijai,—pranyks.
Be Dievo pagalbos manai
Tarp aukso laimę atitikti—
Priseis tau skaudžiai apsirikti
Ir, gal, gailėtis amžinai!
Nors turtų žmogui irgi reikia,
Bet laimę-vienas Dievas teikia”.*

8.

Ant jos dejavimo graudingo
Varpai atsiliepia umai.
Ir saulė kaitina linksmai.
Tik mato jis-matušė dingo.
Lig regi ją jis ant altoriaus,
Bet ilgaskverniai kunigai
Jį išsivaro ant šventoriaus,
O čia jau laukia jo draugai:
Mat, nori vargšą susigauti
Ir maišą ant galvos užmauti.

9.

Jis nori bėgti nuo draugų.
Šiaip taip pasprukęs už bažnyčios
Užsilipa ant varpinyčios.
Svyruoja bokštas. Ne saugu.
Smarkiau širdis iš baimės plaka.
Bet stebuklingas reginys.
Antai—Onytė paukščiu leka
Ir kviečia jį. Tuotarpu jis
Norėtų lėkti—bet negali,
Ir keikia savo juodą dalį!..

10.

*Visur nors akį durk-tamsu,
Ir neramumą Jonas jaučia,
Jam neapsakomai baisu,
Gamtoj audra smarkiausia siaučia,
Dangus lig maišos su žeme,
Ir vėjas viską neša, rauna,
Ir tarp žaibų perkunas griaua
Ir sumišime jis tame
Su bokštu griuva-žemė dunda,
Ir Jonas—išganstj prabunda!..*

(Pabaiga VI dainos.)

Jurininko Kanczios.

Laikė taikos pasitaiko jurininkams nukentėti daug vargų jurėse. O jau karės laikais nelaimės ant jurių visai kasdieniniu virto dalyku. Jų ne dėl juoko Britanijos prekybos jurininkų žuvo apie 10,000! Tai nuo laivų, kurie varo kupčystę, ne kariavimą.

Ypač daug jurininkų nukentėia dėl veikimo vokiškų povandeninių laivelių bei submarinų. Britų laikraščiai neretai aprašo jurininkų vargus paskendus jų laivui. Kartais aprašymai aiškiai persudyti, pagražinti dėl vokiečių neapykantos. Sunku susivaikyti kur baigiasi tiesa ir prasideda išmislas. Kaip ten nebutų su vokiečių žiaurumais—be jokios abejonės pasitaiko visaip: ne visi vokiečiai vienokio plauko, kaip ne visi britai. Žiaurumo apsiuokymų šioj karėje ypač per daug, o netrukdo ir netruks jokioj karėje—ne žaislas karė, bet savaimi žiaurus dalykas.

Tulas žuvininkas, pavyzdžiui, apskatinėja taip apie savo vargus.

Pereitais metais balandžio mėnesį vokiečiai užpuolė jurėse Bostono (Amerikoje) mažą garlaivį *Dalmatian*, ant kurio tuo laiku buvo apart minėtojo žuvininko dar 9 įgulos nariai. Buvo taip šiaurės jurėse, nepertolimniausiai nuo Britanijos krantų. Vokiečių povandeninis laivelis paleidęs apie 50 šuvių, bet nepataikęs, o jurės siubavusios baisiai nuo smarkaus vėjo. Laivo pardėtinis paliepė visiems sėsti į mažutį lotelį (laivelį), prikabinant kaip paprastai prie *Dalmatian* šono. Įsėdus į tą botelį ir irklais (botelis varomas irklais, be mašinos) pasivariu toliau nuo *Dalmatian*-prie laivelio priplaukė vokiečių submarinas. Komendantas to povandeninio laivelio paliepė trims *Dalmatian*'o įgulos jurininkams įsilipti į submariną, gi iš to į botelį įkėlė savo tris jurininkus, nešinus bombas. Paskui prisakė boteliui atgal irtis prie *Dalmatian*, prie kurio priplaukus vokiečiai su bombomis išlipo, priėmė išsprogdinimui jį ir sugrįžo nuo *Dalmatian* į botelį pasiėmę 4 maišelius miltų, kiek kitokių valgomų dalykų, vario išdirbinių ir laikrodį.

Tuoju *Dalmatian* tapo išsprogdintas lombomis, o botelis vėl grįžo prie submarino. Iš to į botelį vėl persodinta trys *Dalmatian*'o jurininkai, o vokiečiai vėl sulipę į submariną paliepė boteliui plaukti savais keliais. Kadangi teturint irklus ir mažame laivelyje nepigu buvo tikėtis greitai prie žemės priplaukti, nes krantai buvo gan toli, tai botelio įgula prašė iš vokiečių palikti jiems kiek maisto ir vandens (atminti reikia: vanduo gėrimui jurėse ne taip pigu gauti). Bet submarino kapitonas aplojojęs britus kiaušėmis ir nesuteikęs nė maisto, nė vandens.

Jurė buvo labai nerami ir botelį baisiai supo vilnis, kas minutę grąsinant praryti. Kiek pasirus nuo submarino toliau—dar submarinas tyčia paleidęs porą šuvių į botelį, tik nepataikęs. Paskui submarinas pasinėres.

Palikti jurėse ant botelio žvejai irėsi pasimainydami iki vidurnakčio. Vienas iš jurininkų toliau nebiškensdamas vargą (nuo šalčio, troškulio, bado ir baimės) pamišo ir išokęs jurėse pasiskandino. Po to tris dienas jie su laiveliu blaškėsi ant jurių, neužtikdami nė kranto, nė laivo. Trečioj dienoj botelio (ir *Dalmatian*) kapitonas, mašinistas ir dar vienas jurininkas pasimirė iš suvargimo. Ketvirtojoj naktį ant laivelio pasimirė dar keturi jurininkai. Atsiliko tik du: apskatinėtojas ir vienas jo draugas. Šestojo dienoj pasimirė ir tas draugas, ant laivelio atliko tik vienas žuvininkas.

Ką jis iškentėjo nuo troškulio (jis juo baisesnis ant jurių, nes matyti gana vandens—tik gėrimui nėra), bado ir šalčio—sunku apsaityti. Suprantama, jau daug dienu nebuvo kam laivelį irklais varyti—plaukiojo jis kaip ir kur vilnis nešė.

Antgalo, po 7 dienų klajojimo jurių plotybėse, vos jau gyvą žvejį užtiko botelyje kitas vokiečių povandeninis laivelis. Tojo kapitonas besas žmoniškas, jis ištraukė pusgyvį žvejį į submariną ir atgaivintą pristatė į Heligoland portą. Čia gydytojai vos jo gyvybę išgelbėjo, nes žmogus būvęs bemaž visai persalęs. Nuo šalčio sugedo ir paskui prireikė nupjauti nuo abėjų rankų visus pirštus, paliekant tik nykščius. Išbuvęs ligonbuty 5 mėnesius žvejis buvo nugabentas į Brandenburg belaisvių logerį. Iš čia gi neseniai vokiečiai jį išmainė su britais ant saviškių karės belaisvių.

Traukinys Subiro.

Arti Hammond, Indiana, Suv. Amerikos Valstijose, greitasis keliauninkų traukinys įsmigo į apsisotusjį cirko traukinį. Kilo gaisras cirko traukinyje, kuris daugiausiai susidėjo iš medinių vagonų, kad keliauninkų traukinio vagonai iš plieno. Prie to žuvo apie 60 ypatų, sužeista virš 100, daugiausiai cirko vagonuose.

LIETUVIŲ BIURAS KOPENGAGOJ BELAISVIAMS ŠELPTI.

(Vedėjas: Lietuvių Centro Kom. Igaliotinis Kopengagoj).

KAS TOKIE BELAISVIAI?

Gan daug rašoma Amerikoje apie mūsų belaisvius, esančius „Lietuvoje, Šveicarijoje, Rusijoje“ ir dar kažin kur, bei prašoma nurodyti belaisvius „su šeimynomis“ idant juos sušelpus. Iš to rašymo aišku jog nekiek nuvokiama apie mūsų belaisvius ir dažnai jos sukliudoma tremtiniais Rusijoje bei likusiais Lietuvoje.

Belaisvių lietuvių esame dviejų rūšių—karės belaisvių, buvusių karininkų Rusų armijoje ir laike mušio patekusių nelaisvėn pas vokiečius, ir civilių bei ramiųjų. Vaikus neleidžiant į vokiečių šulės Lietuvoje, vokiečiams įtarus rusų šnipo ar persirengusio kareivio esant lietuvis areštuojamas ir genamas iš Lietuvos Vokės gelmen. O dažniausia nežinia už ką, nes nelaisvėje esama senių nebilių etc.

Iš viso lietuvių belaisvių esama, daugiausia karės ir per mušį dažniausia sužeistų, apie 15-20 tukstančių. Pastovus skaičius, nuolat naujiems pribunant, iškeliaujant iš vietos vieton kelinties, nustatyti negalima.

KAME IR KAIP GYVENOMA LIETUVIŲ BELAISVIŲ?

Daugiausia lietuvių belaisvių esama Vokietijoje, išdalis Austrijoje (Bulgarijoje bei Turkijoje susekti nepavyko). Tikros, džiovos išvengus, nuog mirties išsigelbėjus, daugelio pabėgama dirbant laukų darbus ties Lietuva Lietuvon, dirbant ties Holandija—Holandijon, Rotterdaman, kame šią valandą esama po rusų konsulio globa apie 60 lietuvių. Vokiečiams rusams nuolat savo belaisviais apsiukeičiant pakliudavo Rusijon nemaža ir lietuvių. Neutralių šalių: Šveicarijos, Norvegijos ir ypatingai Danijos, tam tikrus barakus miestus įsteigus priimama karjaujančių armijų belaisviai karšintus. Tokiu budu Danija priglaudusi yra apie 20 lietuvių.

Vokietijoje bei Austrijoje belaisviai gyvena logeriuose, ar tam tyčia statomose lentų šetruose, ar tvirtovėse. Esama ir specialių logerių suskirstamųjų, pakeleivingųjų, mirštamųjų (pd. mirštantieji nuo džiovos log. Sprottau, kame esama nemaža ir lietuvių). Nuolat tysant ankštose kamaroose, nuolat matant vis tą patį draugo veidą, daėda ir pati kamara, ir draugas, ir viskas aplinkui. Kalėjimuose nors evangelijos galima pasiskaityti, o čia nė to nėra. Taip nervai širdis įirsta, jog bijoma pažvelgti per langą: neišpuolus, galvai apsisukus. Teatru, pramoga esti kasdien atnešamas, vokiečių iškoštas, politikos pranešimas. Naujas vaizdų pasaulis. Nagrinėjama, džiaugiamasi ir tik toliau toliau tvirtų tasai įstabusai pasaulis, tik neįkritus letargo miegan.

Vokiečių duodami pietus, arba ta priemonė kaip svetimi žmonės gyvais išliktų, išrodo šitaip: išrūto visai dienai 250 gramų molinės duonos ir kavos vandens puodukas pietums lektė sriubos vakarienai sriubos. Iškilinėje silkė. Nors kartą sočiai pavalgyti, o po ir mirti jau galima būtų—šiepe vienas žemaitis iš nelaisvės ištrūkęs.

Lietuvių veik visuose logeriuose turima savų komitetų: nuog savo tautiečių gaunamą dovaną suskirsčius, vargingesniems pagelbėjus. Daug vargo turėjus, nuolat bandžius su mūsų belaisviais lietuviškai susirašinėti, dabar jau su visais galima lietuviškai susišinoti. Vokiečiams galiniui susipratus—daugelyj vietų esama „Lietuviškų“ logerių, kame susitraukiama po kelis šimtus lietuvių, o vietomis ir tukstančiais. Tokiu budu ir pagelba lengviau teikti.

Neveizint, jog Lietuva paskelbta neprigalminga, nors ir yra susitvėrusi Vilniuje pabėgeliams ir belaisviams sutikti draugija nors dalį civilių ir paliuosuojama, vienog visa dauguma dar negreit namučius pasieks. Reikia tikrai šelpti, pasakyčiau tikrai pagelbėti, idant savės verti butumeme ir prieš kitus neprivalėtume nei žeminties, nei pavydu degti. Be pastovios organizacijos Amerikoje tiksli pagelba nemanoma. Pirmiausia reik. pateikti maisto, antra knygų, ir pagaliaus apvalynės, apvalkalo. Yra susitvėrusi Amerikoje lietuviams kareiviams šelpti draugija, nekaltant jau apie tai, jog greitu laiku pradės atsirasti nelaisvėje ir iš Amerikos lietuvių belaisvių, kuriems pagelba tautinę tuoj reikės teikti, ar negalėtų šioji draugija išplėsti savo veikimo ribas ir apimti taipojau visus lietuvių belaisvius.

Iš Kopengagos, apart cukraus, visako dar galima pasiūsti nelaisviams. Tautiečiai neužmirškime tos, gal but vienintelės progos, kad tik vienintelė šalis Danija leidžia maisto išvežti (tiesa gal but ir neilgam)—neatsigabenssi gi maisto iš Amerikos). Kiek leidžia kasa, kiek joje esama visuomenės suaukautų pinigų, tuoj siunčiama visiems belaisviams, be jokių skirčiojimų, siuntiniai. Paprastas mūsų siuntinis atrodo šitaip: 6 svarai duonos 1 sv. mėsos, 1-pieno, muilas, kart su pokavimo bei išsiuntimo iškasčiais siuntinio kaina išneša 4 su puse karunas (dėk-5 šilingus). Šia valanda tesėjame pasiūsti silpniesiems 3 tukst. žmonių į 1-2 mėn, vieną siuntinį, reiktų gi ir galima pasiūsti bent 7 tukst. silpniesiems, ir logeriuose (ne ant darbų) esantiems, *po du siuntiniu į mėn.* Tuomet būtų normalios pagalbos.

Atvykus pirm dviejų metų Kopengagon, kaipo Lietuvių Centro Komiteto Igaliotiniui, pačiam vienam atspėjus, jog belaisvių padėjimas už vis vargingesnis busias, darbo vienam tvėrusis, sutvertai įstaigai nuolat augant belaisvių didesnį atą aprūpinant, atspėjama, jog ir dabar visi išvieno tikslo-visiems belaisviams maisto pateikti priderinčiai—busime pasiekę.

Norint rašyti Lietuvon, laišką gi pasiūsti tiesiog negalima, meldžiama prisiūsti laiškas čionai, aiškiai nurodžius kam privalo buti žinia suteikta ir nuo ko, mes oficialiu budu pasiūsime žinią Lietuvon ir duosim atskimą. Toks susišinėjimas tveria nemažiau 3 mėnesių. Visokiais reikalais susišiniant su Kopengagos Lietuvių Komitetu meldžiama pačto markių padėti, susirašinėti gi prašome lietuviškai. Per vokiečių bankų skyrius Kopengagoje galima Lietuvon taipojau siūsti ir pinigus, nors manau esama ir tiesiog iš Amerikos Lietuvon pinigus pasiuntus lengvų kelių.

Ar išskaičius mūsų talpinamuose belaisvių sąrašuose, ar šiaip bus suteikiama apie kiekvieną lietuvių belaisvį smulkių žinių. Giminių prašoma pasirūpinti savo artimaisiais nelaisvėje esančiais. (Jeigu ieškoma abejotinas belaisvis (nežinia ar ištikrųjų nelaisvėje yra) tuomet reikia apart pavardės nurodyti, gimimo metai ir vieta ir kokiam pulke Rusijoje yra tarnavęs. Nėr kalbos jog visai belaisviams teikiama: laiškai, pinigai etc. bus priduodami. Meldžiama ne pamiršti mūsų išleistų atvirukų pirkus, tuo būdu ne vienam galėsime po gerą maisto siuntinį pasiusti.

Nelaimė yra už kalėjimą sunkesnių. Nors paskutinioje prieš išliuosuosiant valandoj žmonės lengviau teatsidusta!

LIETUVIŲ CENTRO KOMITETO IGALYOTINIS KOPENGAGOJ

Jurgis Savickis

Adresas: J. S. Litauisk Komite
Box 214 Copenhagen Denmark.

Austrijokai Traukiasi.

Austrijokų užpuolimas ant italų fronto pasibaigė blogai. Tiesa, austrijokai buvo prasiveržę pirmyn daugelyj vietų, gyrėsi suėmę 50,000 belaisvių, daug armotų ir tt. Tačiau po kiek dienų italai vėl atsipyė ir net palengvel pradėjo austrijokus stumti atgal. Austrijokams nepataravo ir oras. Mat, italų užpuoltoj fronto dalis tensėsi Piave upės krantais. Austrijokai buvo prasimušę per upę ir todėl didžiumą spejų laikė ant li-o upės kranto (kairiojo), kad mažuma varėsi pirmyn ant dešinio kranto. Austrijokai per upę nespėjo net didesnių armotų perkelti. Užėjęs lietus pripildė upę iki krantų, didžiumą tyltų nunešė ir sulaužė, pagelbą paduoti buvo nepigu. Persikėlusieji per upę austrijokai be pagelbos, suvargę ir alkani spyrėsi daug dienų, o italai vis labiau juos spėitė prie upės. Galutinai austrijokai nebišlaikė ir nutaikę progą, užtiesę ant upės tyltus ėmė keltis į savo pasą. Austrijokai sako, kad italai nė nepastebėję pasitraukimo, pražiopsoję. Italai sako, kad privertę austrijokus trauktis betvarkėje. Tiesa čion, be abėjo, viduryj.

Ištikro, italai nesigiria dideliais užgrojimais belaisvių ar armotų. Atmenant aplinkybes, prie kokių austrijokų armija gavo per upę keltis—pasitraukimas atlikta stebėtinai laimingai. Keli tukstančiai paliktų belaisvių čia nerodo, kad austrijokai būtų pairę ir betvarkėje. Butų italams tekęs ne vienas desėtkas tukstančių belaisvių, jei būtų bvvę parimas. Tačiau, nors korespondentų pranešimus apie Austrijos pairimą privalome atmesti kaip savo kvailinimą, visgi austrijokams nepasisekė smarkiai. Italai ne tik atgriebė ką šį kartą buvo praradę bet ir kai kur prasiveržė ant kairiojo upės Piave kranto. Ir toks nenusisekęs užpuolimas austrijokams tikrai nemaloni naujiena, o italų dvasią sudrutina.

Kas bus toliau. Rods, kiek mato, ilgus mėnesius tame fronte bus tyla. Italai nors šį kartą atsikratė nuo austrijokų, bet toli gražu ne taip pigiai, kad galėtų patis austrijokų pozicijas ant Piave užpulti ir tikėtis pasiskimo. Turės ir vieai ir kiti išlėtis it nuvargę peštynėse gaidžiai.

Kerenskis Londone.

Buvęs Rusijos ministeris Kerenskis atvyko jau Londoną.

3ZV. PETRO ISZKILME.

Del Šv. Petro iškilmės, išpuolančios šiais metais subatoj (29 birž.), šiais metais iškilningos pamaldos bus Burnbanke NEDELIOJ 30 birželio. Prasidės šv. Mišiomis del lietuvių ant 10-15 ryto. Kadangi laiko duodama tik iki 11-30 r. tai prašome nesivėlinti. Apielinkių lietuvių kviečiama irgi atvykti. Kun. J. Norbutas.

Kareivio Laiszkas.

Buvusis mūsų agentas V. Tautkus, Jabar esantis britų armijoje, Prancuzijoje, rašo (ne žodis į žodį, tik prasmės prisitaikant):

Gyvenu nesunkiai, tiktai neramu vis. Kaip kad zuikys miegodamas net negali ramiai akių primerkti ir ausis suglaudęs turi klausytis iškur šuva sulos, taip ir aš vis turiu daboti iškur armos šėvynis atleka: atstaugia it iutas baisiu balsu. Apie smulkmenas—kaip kulkasvaidžių tarškėjimą—tai ir netėmijama, prisiprato, nes barška be pertrukio. Kanuolės kai spjaudo—tai rodos viską į myltus sutrupins, kai užstaugia—tai baisiau girdėti, neg matyti. Kas fronte nebuvęs—tam baimė dar didesnė, nes kas priverstas karės laukuose gyventi tai su laiku ir baimę praranda. Nemaž pasitaiko tokių, ką iš baimės pasitraukia iš fronto, bet kur pasislėps? prabuvę kiek laiko pozicijų užpakalyj vėl už kelių dienų susiranda.

Kur mėš stovime—pozicijos labai žemoj vietoje ir negalima gilių tranšėjų kasti. Iškasus mastą—jau vanduo atsiranda.

Pastebėtina, kai vokiečiai pasiūčia šuvį iš didžiulės armos, tai tas šuvis iškasa mums bėgint geriausią prieglaudą. Šuvis iškasa duobę gilumo apie pusantrą sieksnio, o platumo tai susidaro apie 4 sieksnius: į vieną tokį rusį telpa sustoti 30 vy.ų! Tokioj duobėje ir vanduo negreita atsiranda, tai mėš tokiuose vokiečių šovinių išraustuose rusyse slapstomės nuo skėvėldrų smulkesnių šovinių—šrapnelių. Ačiu Dievui, ikšiol saugojo mane sveiką.

P-te V. Tautkus

353506, 1/9 th Royal Scots D Cv.
France.

CRAIGNEUK. Atsriaugėjo se-uovės griekais. Tulas A. J., 55 metų amžiaus vyras, birželio 3 nemaž sujudino mūsų koloniją. Mat, ėmęs sau užsimanė pasiskandinti ir nuo tyto šoko į Clyde upę. Bet pasitaikę netolimais žuvininkai išvilko nabagą laukan už ausų ir kaip gerokai susižeidusį išgabeno į Glasgową ligonbutį. Iš ten po kelių dienų nabagas atleista. Pažymėti reikia, kad minėtas vyras neperstipraus proto, valandomis užėina koks šumas—tai nesizino ką kalbą ar veikiąs. Bene bus tai vaisiai senų griekų: perstipraus girtavimo. Nors minėtas vyras dabar daug mėnesių nebegirtuokliauja ir net po ilgo apsileidimo prisirengęs atliko velykinę, tačiau seniau stiprai traukdavo. Nėra pigu nuo girtavimo pasekmių atsikratyti. Jonelis.

GLASGOW. Pas mus „Blaivybės Dr.“ skyrius ištikrųjų pradėd ne juokais darbuotis. Štai ir vėl turėjome vakarėlį 22 d. birželio. Vakarelis gana puikiai pavyko, artistai neblogoi savo roles atliko, publika turėjo gana saldaus juoko. Publikos buvo pilna svetainė ir ji užsilikė gerai, atnetus keleta storėivių, ką visą laiką su jermulka šoko. Iš šalies žiurint atrodo labai keistai, lig butu lietuviai, bet asielgimai suvis kitką rodo. Laikas jau būtų susiprast ir nestatyti savęs ant juoko.

Keturakis.

ISZ SZVEICARIJOS.

Dievo Kuno Šventė 30 gegužės Friburge, Šveicarijoje.

Šį pasaulinę karę prislėgė visą žmoniją. Nėra šeimynose tokio iškilmingo atminimų apvaikščiujimo, koksai budavo ramiam laike. Nėra ir katalikų Bažnyčios tokių iškilmingų apvaikštinėjimų švenčių, kokios budavo daromos prieš karę. Stengėsi išgauti Šventasis Tėvas Benediktas XV. šiais metais iš kariaujančių valstijų užtikrinimą, kad dienoje Dievo Kuno Šventės nebutų šaudoma į bažnyčias ir galėtų visas katalikiškas pasaulis kartu kelti karštas maldas į savo Sutvertoją ir Išganytoją, bet nevisai tas išsipildė. Nekariaujančios valstijos jaučia sunkią karės leteną, bet ne taip skaudžiai kaip kariaujančios. Jose tai ir katalikų Bažnyčia liuosiau gali atlikti savo apeigas.

Seniai jau garsus Friburgo (Šveicarijoje) miestas stipriai katalikų judėjimu. Visas kantonas katalikiškas; Friburgo Universitetas garsus savo katalikiškais ir moksle giliais profesoriais; paveizdingos čion vyrams ir mergaitėms vidurinės ir pradinės mokyklos.

Šiais metais, kaip prieš karę ir laike karės, už kelių dienų prieš Dievo Kuno Šventę rengtasi iškilmingai tą brangią ir atmintiną šventę sutikti. Visos gatvės, namai pavirto į žaluminą. Laukėme neramiai Devyntinių ketvergo. Anksti rytą keturiomis valandomis mušus sužadino visą miestą armotų trenksmas. Penktai valandai mušus saulėlė auksiniais spinduliais nušvietė aukštus Friburgo apilinkes kalnus ir patį miestą. Trys trimitų orkėstrai—Šv. Mykolo Kolegijos mokinių, miesto ir atsarginių kareivių ėjo grieždami maršus vienas po kito par žimesnes miesto vietas. Šeštoj valandoj vėl nurimo visas miestas laukdamas pačios iškilmingos Dievo Kuno Procesijos. Aštuntoje valandoje matytis buvo skaitlinguose bureliuose visokių mokyklų mokiniai, mokinės, darbininkų draugijos, korporacijos studentų, kurie skubiai žengė katedros bažnyčios pusėn užimti procesijoje sau paskirtą vietą.

Devintoje valandoje su bertainiu vėl sugriovė armos, paženklindamos pradžia procesijai. 56 bureliai vieni po kitų užėmė sau paskirtas vietas. Trys orkėstrai, anksčiaus minėti, padalino visą procesiją į tris skyrius. Viršaus valandos laiko reikėjo stovėti iki praslinko visa procesija. Pradžioje procesijos ejo pradinių mokyklų ir prieglaudų mažučiai vaikiukai ir mergytės seserų vienuolių vedamos. Paskiaus vidurinių mokyklų mokiniai ir mokinės su savo mokytojais ir mokytojomis. Kadangi vidurinės mokyklos vienuolių yra vedamos, tai šiandieną ir buvo galima matyti tų pasišventusių Dievo garbei ir žmonijos labai žmonių darbo vaisius. Koksai skirtumas tarp mokytojų ir mokinių! Vienolės pasislėpusios po juodais paprastais rubais dalyvauja priešakyje jaunučių, nekaltų, dailių, kaip lelijų, baltuose rubuose auklėtinių. Vienoliai nusizeminę veda savo auklėtinius vienas į vieną papuoštus mokyklų formos rubais. Kiekvienas burelis neša savotišką veliavą. Eina visokios darbininkų draugijos. Dideli buriai internuotų kareivių: prancuzų, belgų, anglų. Galutinai Friburgo Universiteto studentų korporacijos su savo veliavomis, atstovai dalivauja su tautiniais ženklais ant krutinės. Po studentų draugijų eina universiteto profesoriai ir ministrai. Priešais Šventčiausiojo Sakramento, kurį nešė patsai Friburgo--Lozanos Vyskupas Placidus Colliard, ėjo didelis choras vedamas profesoriaus Bovet. Ilgiausia procesija, bet geriausia tvarka. Sustoja visa procesija išgirdus armos šuvį, kitą šuvį išgirdus puola ant kelių, o trečią eina. Del palaikimo didesnės tvarkos ėjo iš šalių gatvės kareiviai su šaudyklėmis ir tas pridavė dar daugiau įvairumo. Friburgo lietuviai taipogi dalyvavo toje Dievo Kuno iškilmėje. Vidurinių mokyklų lietuviai mokiniai su savo mokyklos bureliais o studentai par savo tris draugijos atstovus. Studentės lietuvės ėjo kartu su Šventos Uršulės kolegijos auklėtinėmis prisiziurėdamos, kaip anos pačios savo numylėtoje tėvynėje vadovaus auklėtinių burelius tokioje pačioje iškilmėje.

A. Spaknys.

PAJIEŠKO.

Lietuviai pabėgėliai iš vokiečių nelaisvės, dabar esą Hollandijoje (Niderlanduose) pajieško savo giminių ir pažinstamų.

Juozas Badaitis, kaimo Garšvinių, Vilkaviškio apskr., Suvalkų rėd., pajieško savo familijantų Jono Astrauskio ir Motėjaus Grigalevičiaus. Atsišaukti šiuo adresu: J. Badaitis, Katenderch Folkslaan 13 b Rotterdam, Holland.

Vincas Veselka, Mikalinės dvaro, Marijampolės parap., Suvalkų rėd., pajieško savo pusbrolio ir giminių Aleksandro Kupčinsko ir Juozapo Aukčuno. Atsišaukti šiuo adresu: V. Veselka, Katenderch Folkslaan, 13 b 2, Rotterdam, Holland.

Vincas Arbutaitis (?) iš Vilkaviškio miesto, Suvalkų rėd., pajieško savo dėdės Jono Klevincko ir kitų giminių bei pažinstamų. Atsišaukti šiuo adresu: V. Arbutaitis, Katenderch Folkslaan 13 b, Rotterdam, Holland.

Kiti laikraščiai prašoma šios pajieškojimus perspaudinti.

Friburgo (Sveicarijoje) Lietuviu Moksleiviu Kolionija.

Pereitais metais mes lietuviai studentai pasilikome Friburge vos keli universitete ir keli žemesniuose mokyklose. Liudnā buvo žiurėti į mūsų kaimynų lenkų moksleivių skaitlių abiejų lyčių, kuris netik kad nemažėjo, bet augo, taip universitete, kaip ir žemesniuose mokyklose. Žinojome gerai, kad laukia mus sunkus darbas po karės. Taigi aš kreipiausi į Amerikos lietuvių visuomenės veikėjų, prašydamas suselpti 15 žmonių ir parašiau į jaunuomenę norinčią mokintis. Atsirado daugiau norinčių, kaip kad kviečiau. Greitu laiku gavau iš Amerikos 15.254 frankus ir įgaliavimą šelpti ir pertraukti jaunuomenę. Nežiurint į baisiausias sunkenybes šiandieną jau turime naujų draugų universitete 8 ir vidurinėse mokyklose du. Greitu laiku gal sulauksime dar dviejų. Iš naujų draugų turime 5 studentes universitete ir vieną Šventos Uršulės gimnazijoje. Tai pirmi mūsų tautos apaštalai atvyko Friburgan įgyti tikrą katalikišką mokslą, išsilavinti krikščioniškoje dvasėje ir sugrįžus tėvynėn mokyti ir auklėti sesutes. Kad geriaus sunaudojus laiką mokslui, susipažinus su mokyklų, bendrabučių vedimu ir pačioms išsiauklėjus krikščioniškoje tobulybėse, jos visos apsigyveno pas seseris Uršulėtes, kurios turi didelius mergaičių bendrabučius su trimis Gimnazijomis ir už miesto farma (ukiu). Daug pagelbėjo pargabenime mūsų naujų draugų ir draugių Friburgan Universiteto professorius D-ras Pralotas Kiršas, universiteto rektorius D-ras Manšeris, prof. de Lagen-Wendels ir Albertino rektorius D-ras Van den Wildenberg'as, kurie ir dabar pasilieka mūsų artimiausiais patarėjais. Šie mūsų niekad neužmirštini geradariai su pasididžiavimu kalba apie lietuvius. Sakydami: visados lietuviai studentai (kunigai) buvo tarpe pirmųjų studentų; mes davėme Lietuvai garsiausius teologus, kurie mūsų Universitetui padarė didelę garbę ir dabar mes išitkinę esame, kad pirmosios studentės lietuvių prisidės prie pakėlimo didesnės garbės mūsų Universiteto ir bus pirmosios pionierės, tikro krikščioniško mokslo skelbėjos ir auklėtojos lietuvių jaunuomenės. Visa Friburgo lietuvių moksleivija supran savo uždavinį ir savo buvimo svarbumą Friburge. Visados bus dekingi Amerikos lietuviams, kurie paduoda ranką tokiame sunkiame laike, ir įgiję mokslą grįžs tarpan savo brolių lietuvių ir švies juos mokslu ir pavyzdžiu. Sunki pradžia kiekviename darbe. Sunku buvo ir mūsų naujiems draugams užsidėti naują gyvenimą. Sunki kelionė ir brangi, brangus rubai ir nevisur gaunami. Tečiau kas gyvenimo pradžioje daugiau buvo išleista, negu tikėtasi, tolesniame gyvenime susispaudus galima bus atsilyginti. Dabar vėl gavome nuo amerikiečių pagelbos 6,000 frankų. Tikimės, kad tolesniai laikas nuo laiko prisiųs amerikiečiai pašalpos ir galima bus visiems ramiai mokintis. Rugpjūčio mėnesyje vėl lauksime pagelbos, nes geriaus vieną kitą tukstantį turėti atsargoje negu pasilikti be skatiko, tuo daugiau, kad beveik visiems reikia už 2-3 mėnesius išanksto užsimokėti už valgi, gyvenimą ir už mokslą. Taja pačia proga turiu tarti širdingą ačiu Gerbiamam Londono Klebonui Kunigui Matulaičiui už gausias dovanas mūsų kolionijai. Visas pragyvenimas kiekvienam moksleiviui apseina apie 150 frankų į mėnesį.

Kun. Adomas Vilimavičius.

P. S. Amerikos laikraščius. meldžiu persispausdinti K.A.V. Friburgas, Sveicarijoje.

1918 m 8 VI

Anglis Pabrango.

Pranešama, jog anglių kasyklų savininkai nutarė pabranginti anglis ant 2s. 6p. už toną. Pakelta kaina bus ir perdavinėjant hundredweight'ais bei centneriais.

Kvailas Didvyris.

Tulas pamišėlis Airijoje užpuolė savo giminaitį, išvarė jį laukan iš jo paties namų--farmos, kuomet policija pribuvo--tai minėtas pamišėlis ilgai gynė farmoj ir pašovė policmoną, antgalo padegė farmą ir joj pats iškepė. Kvailios drąsos jam, matomai, netruko, tik ką truko proto.

Airijos Klausimai Nutensta.

Britanijos valdžia praneša, kad atidėta ant neapryboto laiko du svarbiausiu klausimu kas link Airijos. Tai klausimas priverstino dėl airų kareiviavimo (prieš priverstiną kareiviavimą išsireiškė beveik visa Airija vienybėje) ir klausimas savyvaldos dėl Airijos. Valdžia buvo pažadėjusi duoti airams savyvaldą ir priversti kareiviauti. Bet dabar, matomai, apsigalvojo kitaip ir nori kaip nors iš to klampyno išbristi nesusitepus, nesulaužius prižadų.

Berods, pačioj Airijoje neramiausias laikas. Kai kur, pranešama, sumišimai buvo kilę, tai valdžia turinti gana klapato tvarką grąžinti, nemeiginant naujų ten projektų vykdyti.

Socijalizmo Raudonsiuliai Veikia.

(Žiur. N 24)

Vakar pas Liet. Vyr. Tarybos Rusijoje narius darė kratas ir atiminėjo visus dokumentus Tarybos.

Kratą darė pagal orderio „voenno-administratyvnago otdiela gor. Voroneža“ su parašu sekretoriaus lietuvių socialistų liaudininkų partijos nario Plepio. Kratė keli kareiviai ir trys lietuviai gimnazistai: Vilkaviškio gimnazijos Valaitis ir Griškėlis ir Yčo vyrų gimnazijos Bendoravičius.

Paklausus telefonu, kada bus grąžinti Tarybos dokumentai Plepys atsakė, kad paėmė dokumentus greitu laiku ir jus visus „upečem“. Gimnazistai kur dalyvavo kratoje, sakė, kad buvęs įsakymas iš Petrapilio iš lietuvių komisariato padaryti pas Tarybos narius krata. Visi popieriai busią išsiųsta į Petrapilį.

Nuo Tarybos narių paimtas parašas, kad neišvažiuos iš Voronežo. Taryba darbuojasi toliau. Pasirašęs L. Daukša.

Voronež 26-11-18.

KRATOS IR AREŠTAI LIETUVIŲ VYRIAUSIOJOJ TARYBOJ RUSIJOJ.

Antradienio vakare (26-13-11) vėl įsibrovė ginkluota pajėga Lietuvių Vyriausiosio Tarybos Rusijoje raštinės kun. dek. J. Jasensko butas). Tuo metu raštinėj buvo L. V. T. R. vice-pirmininkas Mykolas Sleževičius, L. V. T. R. narys, kun.-dek. J. Jasenski. ir žinomasai mūsų dailininkas Adomas Varnas. Visi trys suareštuoti be nurodymo priežasties bei kokio kaltinimo.

Tą pat vakarą kiek anksčiau apie 7 val; ginkluota pajėga įsibrovė L. V. T. R. Iždo skyriaus vedėjo Liudo Daukšos butan. Šeimininkas buvo teatre. Kareiviai laukė iki pargryšian. L. Daukšai namo. Po to tapo jis suareštuotas.

Krata buvo padaryta ir pas gyd. E. Drangelį L. V. T. R. kandidatą Nieko ypatingo nerado.

Šiandien (27-14) paiskėjo vieta, kur randasi suareštuotieji Tarybos nariai ir kiti. Tai vadinamieji Organizacijų namai (buv. gubernatoriaus).

Areštuotieji jau išbuvo visą naktį ir štai dieną biauriame pusiaurisyje prirukytame, prispiaudytame ir prišniaukštame.

Ten pat buvo apie porą desėtkų kitų suareštuotų: kareivių, ir šiaip žmonių. Dauguma jie slankiojo po gana platų pusiaurusį. Nei lovų, nei šiaudų, nei kur atsigulti. Vienas kitas stalas, vienas kitas suolas*).

*) To paties autoriaus žiniomis suareštuotieji jau perkelti į kalėjimą.

Paieškau savo švogerio Jurgio Pakresnevičiaus, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav; Vilkaviškio val; kaimo Pakalviškių, prieš karę gyveno Lietuvoj, o dabar nežinau kur yra. Jie patys ar kas kitas, malonėkite pranešti šiuo adresu:

Mr. Jos. Gudaitis, 21 Surrey str. S.S. Glasgow, Scotland.

Kopengaga 2 Gegužės m. 1918

Jurgis Polubinskis, pabėgęs iš vokeičių nelaisvės ieško savo seserų Uršulės Horodaikienės, gyvenančios anksčiau: Blackburn, by Bathgate Scotland, ir Onos Skystimaitienės, gyvenančios: Stoneyburn by Fauldhouse, Scotland. J. Polubinskio dabartinis adresas: Holland, Rotterdam. Kattendrechtschelaan N 6a. Galima susirašyti irgi per lietuvių Komitetą Kopengagoj-Vesterbrogade 14.

Su pagarba
Jurgis Savičkas.

REIKALINGAS ZECERIUS—
raidžių statytojas. Gali atsisaukti
mokantis darbą arba pasimokini
mui baigusi mokyklą mergina
Del sąlygų kreiptis į „Išėivių
Draugo“ spaustuvę arba į p. Va
laitį Spaustuvės administratorių
Darbas prie „Išėivių Draugo“
spaustuvės, Glasgowe, valandos
nuo 8 v. ryto iki 6 v. po p.

ŠKOTIJOS L. K. PAŠALPOS DR.
PRANEŠIMAS.

Per birželio mėnesį palengvinta įstojimo mokėstis, vietoj 2 š. reikia mokėti tik 1 šil.

Pasinaudokit proga prie Draugijos prisidėti.

DIDŽIAUSIA ir SENIAUSIA
LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISOJ
BRITANIJOJ.

Varpas L^{td} DRAUGOVĖ.

Krautuvė visokių valgomų ir šiaip kitokių daiktų.

DRAPANŲ KRAUTUVĖ.

Vyriškų ir moteriškų aprėdalu. Dirbtuvė moteriškų rūbų pagal naujausios mados, kiekvienai pritaikinta.

WHOLESALE ŠTORAS.

Perkupčiams arba į kitas kriautuves parduodama daug pigiaus
Kas ką nori gauti ar dažinoti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto adreso:

VARPAS L^{td}

104-116 Main Street,
Bellshill, Lanarkshire.

SAJUNGOS C-ro K-to VALDYBOS,
ADRISAI.

Pirmininkas: D. Strungis, 116
Main Str. Bellshill.

Jo pagelb. V. Miliunas, 41 Auchineth
Rd. Blantyre.

Kasierius: kun. J. Norbutas, Mossend.
Finansų raš. J. Valaitis, 281 Eglinton
Str. Glasgow. S. S.

Centro raš. J.V encius, 281 Eglinton
Str., Glasgow. S. S.

Revizoriai:

A. Karuža, 24 Hamilton Road ir A.
Sakalauckas, abu ellshill.

Printed and Published by LITHU-
ANIAN St., JOSEPH'S SOCIETY at
281A Eglinton Street, Glasgow S. S.

SATURDAY. 29 JUNE 1918m